۵۰ میلیون دلار برای صندوق جبران خسارت

تصمیم در نشست ۱۱ مهر در شهر کوه‌پایه گرفته شد

□ نمایندگان ۱۲۷ کشور به توافق رسیدند

شهرام نیک‌پی ـ گروه محیط‌زیست

صندوق جبران خسارت کشورهای در حال توسعه که از آثار تغییرات اقلیمی آسیب می‌بینند، روز شنبه ۱۱ مهر در نشست ۲۸ کنوانسیون تغییرات اقلیمی (COP28) در شهر کوه‌پایه رسماً تأسیس شد. در این نشست که ۱۲ روز طول کشید، نمایندگان ۱۲۷ کشور عضو کنوانسیون حضور داشتند. این صندوق برای نخستین بار در تاریخ مذاکرات اقلیمی، به‌طور مستقل برای جبران خسارت‌های ناشی از گرمایش جهانی ایجاد شده است.

بر اساس توافق نهایی، کشورهای توسعه‌یافته متعهد شده‌اند تا پایان سال ۲۰۲۵ حداقل ۵۰ میلیون دلار به حساب این صندوق واریز کنند. برخی از کشورهای اروپایی و ژاپن نیز اعلام کرده‌اند که کمک‌های داوطلبانه خود را افزایش خواهند داد. با این حال، برخی از کشورهای در حال توسعه این مبلغ را بسیار ناکافی خوانده‌اند و گفته‌اند که نیازهای واقعی آن‌ها چندین برابر بیشتر است.

مذاکرات این صندوق از ساعت ۹ صبح روز ۲۹ شهریور آغاز شد و تا ساعت ۳ بامداد روز ۱۱ مهر ادامه یافت. در جریان این مذاکرات، نمایندگان بارها با یکدیگر وارد بحث شدند و چند بار جلسه‌ها به‌طور موقت متوقف شد. سرانجام، پس از ۱۲ روز گفت‌وگو، متن نهایی توافق با تأیید همه کشورها به تصویب رسید. این توافق در ۱۴ ماده تنظیم شده است.

بر اساس این توافق، صندوق جبران خسارت در کوه‌پایه مستقر خواهد بود و یک هیئت مدیره ۱۲ نفره آن را اداره می‌کند. هیئت مدیره از ۵ نماینده کشورهای در حال توسعه، ۵ نماینده کشورهای توسعه‌یافته و ۲ نماینده کشورهای جزیره‌ای کم‌ارتفاع تشکیل می‌شود. تصمیم‌های این هیئت با اکثریت دو سوم آرا گرفته می‌شود. دبیرخانه صندوق نیز در همین شهر مستقر خواهد شد.

در مراسم پایانی نشست، سیمین رهنورد، رئیس هیئت نمایندگی کشورمان، این توافق را «گامی مهم اما ناکافی» خواند. او گفت: «ما می‌دانیم که این صندوق به‌تنهایی مشکل را حل نمی‌کند، اما دست‌کم نشان می‌دهد که جامعه جهانی صدای ما را شنیده است.» رهنورد افزود که کشورش در سال ۲۰۲۴ میزبان نشست بعدی کمیته اجرایی صندوق خواهد بود.

با این حال، برخی از فعالان محیط‌زیست از نتایج نشست ابراز نارضایتی کرده‌اند. سارا منصوری، مدیر یک سازمان مردم‌نهاد فعال در حوزه تغییرات اقلیمی، گفت: «این مبلغ در برابر خسارت‌هایی که هر سال به میلیون‌ها نفر وارد می‌شود، حتی یک‌دهم هم نیست.» او افزود که بسیاری از کشورهای آسیب‌دیده هنوز حتی نمی‌دانند چگونه باید درخواست خسارت ثبت کنند.

در پاسخ به این انتقادها، مقام‌های صندوق اعلام کرده‌اند که فرایند ثبت درخواست‌ها تا پایان سال ۲۰۲۴ ساده‌سازی خواهد شد و کشورهای کم‌برخوردار می‌توانند از کمک‌های فنی برای تکمیل پرونده‌های خود استفاده کنند. با این حال، هنوز مشخص نیست که چه نهادی مسئول ارزیابی میزان خسارت‌ها خواهد بود و این موضوع به یکی از نقاط اختلاف اصلی در مذاکرات آینده تبدیل شده است.

(ادامه‌ی گزارش در صفحه‌ی ۱۱)